

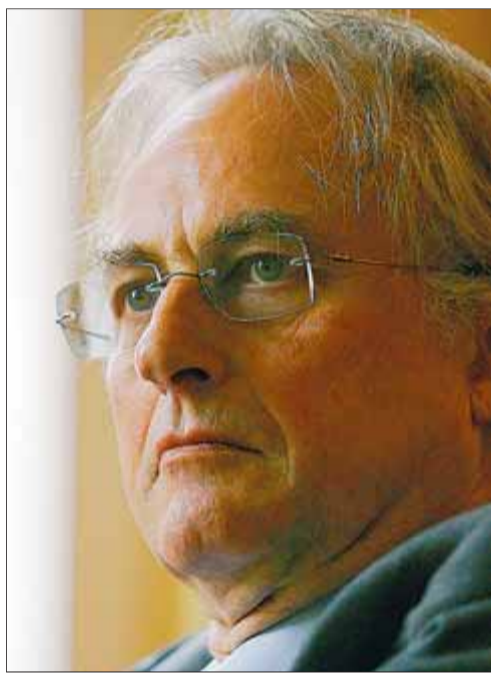
Ciència | David Bueno

Viatge als orígens
invertint l'evolució

La història de la vida a la Terra, des de l'organisme primigeni relativament semblant a un bacteri del qual tots procedim per evolució fins a tota la diversitat d'espècies actuals, és fascinant. Generalment s'acostuma a explicar de manera cronològica, però a *El cuento del antepasado* Richard Dawkins inverteix sàviament el procés, i ens transporta cap enrere, des dels éssers vius actuals fins a l'organisme primigeni. Una aproximació que té la virtut de distanciar el lector de la fredor de les descripcions científiques amb l'objectiu de despertar-li l'afecte per tots els seus avantpassats evolutius.

Dawkins ocupa una càtedra a la Universitat d'Oxford i és un dels científics actuals més influents en biologia. És autor, entre d'altres, de llibres tan transcendents per comprendre el pensament biològic actual com *El gen egoista*, sobre les bases biològiques de la nostra conducta (Salvat, 2003).

Dawkins ha organitzat aquest llibre en 40 capítols, que ell anomena *trobades*,

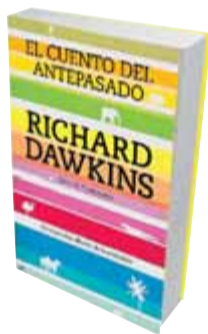

Richard Dawkins és catedràtic a Oxford

els quals coincideixen amb sengles punts clau de diversificació evolutiva que se sap que separen els humans actuals de l'organisme primigeni -per increïble que sembli, entre nosaltres i l'origen de la vida només hi ha 40 esdeveniments evolutius crucials-. Cadascuna d'aquestes *trobades* està organitzada en contes, com el conte del Cromanyó, del saltamartí o de la medusa. Els protagonistes de les històries són les espècies més representatives d'aquestes 40 trobades. Però no són contes en el sentit popular del terme, sinó completes però extraordinàriament planeres explicacions de la transcendència evolutiva d'aquests successos evolutius, sobre els quals l'autor basteix aquest viatge imaginari de retorn simultani al passat de totes les espècies actuals. Un viatge ple d'històries entretingudes que ens ajudaran a entendre temes com ara la diversificació de les espècies, la selecció natural, la selecció sexual i l'extinció. És un llibre que ens captivarà i una obra imprescindible de la biologia actual.*

El cuento del antepasado

Richard Dawkins
Antoni Bosch Editor
Barcelona, 2008
Preu: 29,90 euros
Pàgines: 880

1 2 3 4 5

Poesia | Pere Ballart

Allò que
no diu
l'avantguarda

Doncs no. Jordi Domènech (Sabadell, 1941-2003) no era solament el traductor de les versions de referència de *L'alegria*, d'Ungaretti, i *Senilitat*, de Svevo, ni el nom divisa del premi de traducció més prestigiós del país. Era també -i l'edició acurada de la seva poesia completa així ens ho ha descobert als ignorants que no ho sabíem- un poeta d'un extraordinari sentit de l'experimentació, un avantguardista exigent i seriós, sense res a veure amb alguns impostors que viuen a redós d'una suposada contracultura. I algú ben segur que, com va dir Schönberg, el terme mitjà és l'únic camí que no condueix a Roma, disposat a assumir uns grans riscos artístics, com pot comprovar qui recorri els seus sis llibres de poemes, en favor d'una exploració dels límits de la representació poètica de la realitat.

En comptes de la revolució (1984) i *Amb sense* (2002) són les màximes fites d'una trajectòria concebuda com una reflexió integral i profundament irònica sobre la forma del text líric, que, amb recursos com ara l'el·lipsi, el collage, els jocs tipogràfics, la paròdia i el palimpsest (eren temps encara sota el signe del *pop art* i de *Tel Quel*), ret una imatge facetada del món, plena de disruptions en uns poemes abruptes, cultíssims, este-

llats. Uns poemes que són, en el millor sentit del terme, un experiment (i ho deia Ferrater parlant de pintura: un experiment no és allò que no sabem on ens durà, com pensen molts, sinó allò de què, havent-ne previst les conseqüències generals, esperem un ensenyament particular).

Quedi clar, doncs, que no és una obra per a lectors acomodaticis, ni indolents, ni per als qui esperen compadir els poetes mentre xalen amb el *gossip* de les seves desgràcies. La mort de la dona de Domènech, per exemple, que puny tota la primera secció del llibre *Amb sense*, és abordada amb tanta contenció que fins i tot podria passar inadvertida. I és que de fet es tracta d'una poesia que es preocupa, més que de dir les coses, d'examinar, amb meticulositat mallarmeana, la manera de no dir-les.

En un dels seus aforismes, l'autor es demanava: "Quin mal hem fet? Us heu adonat mai de quina mena de coses parlen, quan parlen de cinema poètic, de teatre poètic o de narració poètica? Doncs parlen del cinema més tou, del teatre més fat i de la narració més carrinclona". Ara ja sabem, gràcies als versos d'aquest avantguardista autèntic, que la poesia es pot estar de lirismes arnats i provar de ser també, com ell va demostrar radicalment, una operació intel·lectual audaç i engrescadora.*

Obra poètica
1971-2002

Jordi Domènech
Cafè Central/
Eumo Editorial
Vic, 2008
Preu: 20 euros
Pàgines: 286

1 2 3 4 5

JOC NOU

Som contemporanis

EMILI TEIXIDOR

Què vol dir ser contemporani?

De qui i de què som contemporanis? Hi ha respostes diverses. Roland Barthes deia que "el contemporani és l'intempestiu". Però des de Nietzsche, "qui pertany veritablement al seu temps, qui és veritablement contemporani és qui no hi coincideix perfectament ni s'adapta a les seves pretensions i és per això, en aquest sentit, inactual; però també precisament per això, i justament a través d'aquesta desviació i d'aquest anacronisme, és més capaç que els altres de percebre i aferrar el seu temps". La contemporaneïtat seria així una relació singular amb el temps que

consistiria a acceptar-lo i a la vegada a distanciar-se'n.

Són tot de consideracions

interessantíssimes que Giorgio Agamben fa a *Què vol dir ser contemporani?* (Arcadia), que inclou dos treballs més: *Què es un dispositiu?* i *L'amic*. En el primer subratlla com el contemporani sap clavar l'esguard en el seu temps per percebre'n no pas la llum, sinó la foscor. Unes ombres que el concerneixen i l'interpel·len directament. Copsar en la foscor del present aquella llum que intenta atrapar-nos i que no pot fer-ho, que sempre arriba tard, que sovint no

ens pot atrapar. La moda, anar a la moda i estar de moda, és una de les experiències especials de la contemporaneïtat. La reflexió acaba amb una mirada al passat, ja que l'actualitat s'inscriu en el present marcant-lo com a arcaic -en el sentit de l'*arkè* grec, o sigui proper a l'origen- ja que només qui percep en el més modern i recent els indicis i senyals de l'arcaic pot ser contemporani.

El segon text també és molt interessant, començant per l'advertència que ni Plató no va definir mai el més important dels seus termes: la idea. Així

seguim també l'evolució de la paraula *dispositiu* com a terme tècnic decisiu en l'estratègia del pensament de Foucault. I seguint aquest fil entrem en la importància decisiva que va tenir en la teologia el terme *oikonomia*, la nostra economia, com a administració de la llar per fer entendre la xarxa o relació entre les persones de la Trinitat, com a pura activitat del govern que no és ni de dretes ni d'esquerres, sinó que és sobretot bona administració, l'economia estúpids!, i que no pretén res més que reproduir-se. És un llibre petit que porta lluny. Un títol més d'aquestes lectures veritablement centrals.*